

DÉLVIDÉK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20.
Telefonszám 300.

Felolvas szerkesztő:
KÓNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

== Megjelenik mindennap délután. ==
Előfizetési díjak: egész évre 60 K,
félévre 30 K, negyedévre 15 K.

A békeszerződés pontjai.

— Már e héten kész a szerződés. —

Páris, márc. 14. A békeszerződés nagy vonásokban már e héten elkészül és Wilson megérkezése után átérnek végleges megszövegezésére. A szerződés igen hosszú lesz, mert részletesen meghatározzák benne a német csapatok lefegyverzésének módozatát és az ellenőrzés módját is.

A békeszerződés fontosabb fejezetei a következők lesznek:

1. Katonai és tengerészeti rendelkezések.
2. Jótételi intézkedések.
3. Határmegállapítások.
4. Gazdasági és pénzügyi intézkedések.
5. A háborúért való felelősség megállapítása.

Wilson Párisban.

Wilson elnök tegnap pénteken délelőtt 11 órakor Párisba érkezett. Ma már részt is vesz a szövetségesek legfőbb haditanácsának ülésén, amelyen kifejti álláspontját Németország katonai ügyeit illetően.

Wilson a legfőbb döntőbíró.

A párisi konferencián elhatározták, hogy Wilson elnök véleményét fogadják el döntésként az összes vitás területi ügyekben.

A rajnai államok szabad hajózása.

Az összes rajnamenti államok szabad hajózási jogot kaptak a Rajna folyón.

Wilson dolgozik a békén.

Páris, márc. 13. Távirat a nyílt tengerről; a „Lloyd Georg” hajó fedélzetéről, március 12-én:

Wilson közeledik Európához. — Allandóan dolgozik a békeértekezletre vonatkozó ügyekben.

Franciák Szegeden.

Szeged, márc. 14. A franciák megszállták a szegedi postát és a vasuti állomásokat.

Balfour távozása.

Rotterdam, márc. 13. A Maasbode newyorki távirata szerint Balfour megválik a külügyminiszeri tétől.

Windisgraetz herceget sikkasztásért vád alá helyezték.

Budapest, márc. 14. Windisgrätz Lajos herceget, — a volt magyar közéleti mintsztért sikkasztás miatt vád alá helyezték. Az ügyésznek azt az indítványát a köztársasági törvényszék elfogadta és megtette a szükséges lépéseket Svéjében a herceg kiadatása iránt.

Megalakult a cseh jegybank.

Bécs, márc. 14. Megalakult a cseh jegybank. A cseh állam átveszi a banktartozások egy részét.

Szabadság.

Manapság fennen kérkedik a forradalmi demokrácia azáltal a szállóigévé vált három jelszóval: Szabadság, egyenlőség, testvériség. Pedig a „Liberté, Egalité, Fraternité” nem a francia forradalomban született. A forradalomnak csak az az érdeme, hogy eltorzította e fogalmakat és letépvén róluk az isteni jeleget, az emberi szenvedélyeknek dohta martalékul. Micsoda szörnyeteggé fejlődött pl. a szabadság jelszava, miután leszaggatták róla az isteni zománct. „Ó szabadság! — kiáltott föl Mme Roland, mielőtt fejét a guillotine alá hajtotta — ó szabadság! mennyi gaztettet követnek el a te szent nevedben!” És midőn a hetvenes években a párisi érseket, Mgr. Darboyt, a kommunardok „Vive la Liberté!” diadalkiáltások között hurcolták a vesztőhelyre, az érsek megfordulva azt mondta hóhérainak: „Ó barátaim, ne profanizáljátok ezt a szent nevet: szabadság. Csak nekünk van jogunk azt kiejteni, nekünk, akik meghalunk Istenért és a szabadságért.”

Es valóban, ha a modern demokrácia máma „szabadság”-ot kiált, amennyiben ez vívmányszámba megy, a kereszténységnek köszöni azt. Mikor ugyanis a kereszténység föllépett, láncokra verve találta a szabadságot. A régi, a köztársaságkorszaki szabad rómainak híre-hamva sem volt.

A birodalomban a Cézár deszpotizmusa uralkodott: az egyedüli Isten, akitől még reszkettek a patriciusok. A hajdan büszke szenátor porban csuszó rabszolga lett: hiszen minden percben attól kellett tartania, hogy aza hatalmas, szeszélyes isten egyszer csak leütteti a fejét vagy konfiskáltatja birtokát. Azért hízogés, meghunyászkodás és aljas képmutatás torzította el azt a tipikusan

szép patriciusi arcot. — De most jött a kereszténység és széttepte a szolgáló rettegés bilincseit. A büszke Scipiók és a hatalmas Gracchusok elkorcsosodott utódainak bátran a szemükbe vágta, hogy ők Isten szabad alattvalói és nem Kaligula vagy Vitelliusz rabszolgái. „Nolite timere eos, qui occidunt corpus.” — Ne féljete azoktól, akik megölik a testet... hanem attól féljete, akinek hatalma van a testtel együtt a lelket is a gyehennára vetni. Ime, istenfélelem és az emberi méltóság tudatából fakadó önérték, — ez a kettő az igazi szabadság előfeltétele. A szabadság azonban el-fajulhat. Az emberi méltóság tudata korlátok nélkül féktelenséggé nőheti ki magát. Azért az Egyház ugyan-csak a szabadság nevében a legnagyobb nyomatékkal hangsúlyozta a világi hatalom isteni eredetét. És ezzel az Egyház örök hálára kötelezte le az államot. „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré” — mondotta Krisztus.

Es szent Pál levonja ebből a konzekvenciát, amikor kijelenti: Ne félelemből engedelmesskedjete a világi elüljáróknak, hanem kötelességből. Mert aki a törvényes hatalomnak ellenszegül, magának Istennek szegül ellen. Ime, a világi hatalom az isteni tekintély mezébe öltöztetve. Valóban, ennél szilárdabb alapot az állam részére már el sem képzelhetünk.

Másrészt azonban a törvényes világi hatalom is el-fajulhat. Az állam tullepheti az Istentől kiszabott korlátokat és beleavatkozhatik a lelkiismeret ügyébe is. Ilyen esetekben az Egyház a szabadság védelmére a legdemokratikusabb elveket vallotta. Nyiltan hirdette, hogy az állam nem mindenható, hanem hatalmának határt szab az emberi méltóság és az isteni törvény. Azért jöhetnek esetek, amikor az a

DÉLVIDEK

(BÁCSKAI NAPLÓ) — POLITIKAI NAPILAP.

== Szerkesztőség és kiadóhivatal: ==
Szabadka, IV., Rákóczi-u. 20.
Telefonszám 300.

Felelős szerkesztő:
KÓNYA LAJOS

Szerkesztő:
BERKES MÁRK

== Megjelenik mindennap délután. ==
Előfizetési díjak: egész évre 60 K,
félévre 30 K, negyedévre 15 K.

A békeszerződés pontjai.

— Már e héten kész a szerződés. —

Páris, márc. 14. A békeszerződés nagy vonásokban már e héten elkészül és Wilson megérkezése után átternek végleges megszövegezésére. A szerződés igen hosszú lesz, mert részletesen meghatározzák benne a német csapatok lefegyverzésének mérozatalt és az ellenőrzés módját is.

A békeszerződés fontosabb fejezetei a következők lesznek:

1. Katonai és tengerészeti rendelkezések.
2. Jótételi intézkedések.
3. Határmegállapítások.
4. Gazdasági és pénzügyi intézkedések.
5. A háborúért való felelősség megállapítása.

Wilson Párisban.

Wilson elnök tegnap pénteken délelőtt 11 órakor Párisba érkezett. Ma már részt is vesz a szövetségesek legfőbb haditanácsának ülésén, amelyen kifejtí álláspontját Németország katonai ügyeit illetőleg.

Wilson a legfőbb döntőbíró.

A párisi konferencián elhatározták, hogy Wilson elnök véleményét fogadják el döntésként az összes vitás területi ügyekben.

A rajnai államok szabad hajózása.

Az összes rajnamenti államok szabad hajózási jogot kaptak a Rajna folyón.

Wilson dolgozik a békén.

Páris, márc. 13. Távirat a nyílt tengerről; a „Lloyd Georg” hajó fedélzetéről, március 12-én:

Wilson közeledik Európához. — Allandóan dolgozik a békeértekezletre vonatkozó ügyekben.

Franciák Szegeden.

Szeged, márc. 14. A franciák megszállták a szegedi postát és a vasuti állomásokat.

Balfour távozása

Rotterdam, márc. 13. A Maasbode newyorki távirata szerint Balfour megvált a külügyminiszteri tőrcától.

Windisgrätz herceget sikkasztásért vád alá helyezték.

Budapest, márc. 14. Windisgrätz Lajos herceget, — a volt magyar közéleti mintszert sikkasztás miatt vád alá helyezték. Az ügyésznek azt az indítványát a köztársasági törvényszék elfogadta és megtette a szükséges lépéseket Svájcban a herceg kiadatása iránt.

Megalakult a cseh jegybank.

Bécs, márc. 14. Megalakult a cseh jegybank. A cseh állam átveszi a banktartozások egy részét.

Szabadság.

Manapság fennen kérkedik a forradalmi demokrácia azzal a szállóigévé vált három jelszóval: Szabadság, egyenlőség, testvériség. Pedig a „Liberté, Egalité, Fraternité” nem a francia forradalomban született. A forradalomnak csak az az érdeme, hogy eltorzította e fogalmakat és letépvén róluk az isteni jeleget, az emberi szenvedélyeknek dobta martalékul. Micsoda szörnyeteggé fejlődött pl. a szabadság jelszava, miután leszaggatták róla az isteni zománatot. „Ó szabadság! — kiáltott föl Mme Roland, mielőtt fejét a guillotine alá hajtotta — ó szabadság! mennyi gaztettet követnek el a te szent nevedben!” És midőn a hetvenes években a párisi érseket, Mgr. Darboyt, a kommunardok „Vive la Liberté!” diadalkiáltások között hurcolták a vesztőhelyre, az érsek megfordulva azt mondta hóhérainak: „Ó barátaim, ne profanizáljátok ezt a szent nevet: szabadság. Csak nekünk van jogunk azt kijelteni, nekünk, akik meghalunk Istenért és a szabadságért.”

Es valóban, ha a modern demokrácia máma „szabadság”-ot kiált, amennyiben ez vívmányszámba megy, a kereszténységnek köszöni azt. Mikor ugyanis a kereszténység fölépelt, láncokra verve találta a szabadságot. A régi, a köztársaságkorszaki szabad rómainak hire-hamva sem volt.

A birodalomban a Cézár deszpotizmusa uralkodott: az egyedüli Isten, akitől még reszkettek a patriciusok. A hajdan büszke szenátor porban csuszó rabszolga lett: hiszen minden percben attól kellett tartania, hogy az a hatalmas, szeszélyes isten egyszer csak leütteti a fejét vagy konfiskáltatja birtokát. Azért hízogés, meghunyászkodás és aljas képmutatás torzította el azt a tipikusan

szép patriciusi arcot. — De most jött a kereszténység és széttepte a szolgáló rottegés bilincseit. A büszke Scipiók és a hatalmas Gracchusok elkorcsosodott utódainak bátran a szemükbe vágta, hogy ők Isten szabad alattvalói és nem Kaligula vagy Vitelliusz rabszolgái. „Nolite timere eos, qui occidunt corpus.” — Ne féljete azoktól, akik megölik a testet... , hanem attól féljete, akinek hatalma van a testtel együtt a lelket is a gyehennára vetni. Ime, istenfélelem és az emberi méltóság tudatából fakadó önértet, — ez a kettő az igazi szabadság előfeltétele. A szabadság azonban el-fajulhat. Az emberi méltóság tudata korlátok nélkül féltelenséggé nőheti ki magát. Azért az Egyház ugyan-csak a szabadság nevében a legnagyobb nyomatékkal hangsúlyozta a világi hatalom isteni eredetét. És ezzel az Egyház örök hálára kötelezte le az államot. „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré” — mondotta Krisztus.

Es szent Pál levonja ebből a konzekvenciát, amikor kijelenti: Ne félelemből engedelmeskedjete a világi elüljáróknak, hanem kötelességből. Mert aki a törvényes hatalomnak ellenszegül, magának Istennek szegül ellen. Ime, a világi hatalom az isteni tekintély mezébe öltöztetve. Valóban, ennél szilárdabb alapot az állam részére már el sem képzelhetünk.

Másrészt azonban a törvényes világi hatalom is el-fajulhat. Az állam tullepheti az Istentől kiszabott korlátokat és beleavatkozhatik a lelkiismeret ügyeibe is. Ilyen esetekben az Egyház a szabadság védelmére a legdemokratikusabb elveket vallotta. Nyíltan hirdette, hogy az állam nem mindenható, hanem hatalmának határt szab az emberi méltóság és az isteni törvény. Azért jöhetnek esetek, amikor az a

másik elv járja: „Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint embernek.“ Vagyis az államnak az emberek lelkiismeretéhez semmi köze. Itt egy másik nagyhatalom uralkodik: az Egyház. Eszerint az Egyház már mindjárt az elején vas szigorral választotta el a világi hatalomtól a lelki hatalmat és ezzel megtörte a cézárokról zsarnokságát. Elismeri ezt a protestáns jogtudós, Gierke is, amikor „Das deutsche Genossenschaftsrecht“ című művében így ír: „Az a nagy szó, hogy Istennek inkább kell engedelmeskedni, mint embernek, megkezdte diadalutját a kereszténységgel. — Előtte összeomlott a pogány állam mindenhatósága. Hiszen a lelkiismereti kényszer esetén az engedelmesség jogát és kötelességét hirdették és vérükkel pecsételték meg a vértanúk.“

Valóban, az abszolutizmus legnagyobb ellensége mindig az Egyház volt. Innen van, hogy a keresztény nemzetek mindenütt vallási, polgári és lelkiismeretbeli szabadságnak örvendenek, míg a pogány államokban jobbra a mai napig is lealázó despotizmus uralkodik.

Már ebből is világos, mi csoda jögen bitorolják a jelzőt a modern forradalmi agitátorok. Ez a szó az ő ajkukon terror és féltelenség. Mert — kérdem — mi csoda szabadság az, mikor bojkottal, sőt tettelegességgel szorítják a szegény munkást a szakszervezetekbe, amikor erőszakkal rájuk kényszerítik a Népszavát, amikor béklőba verik a lelkiismeret-szabadságot és tüzzel-vassal térítenek atheistaivá, materialistaivá, Krisztus-, Egyház- és papgyűlölvé mindenkit? Mi csoda szabadság az, amikor a terror kancsukájával kergetik az elvtársakat gyűléseikre, ahol aztán van rá gondjuk, hogy a vallásos világnézetnek még a szikráját is kioltásák lelkükből? Valóban az ilyen szabadság mellett, akárcsak az első keresztény századokban, hithű munkásaink és munkásnőink valóságos vértanúkká lesznek.

Bácskai utasok figyelmébe!
A „Délvidék“ kapható Zombor, Baja, Ujvidék és Szabadka vasuti hírlap-árusítóinál.

Kiöntéssel fenyeget a palicsi tó.

— A nagy vízbőség veszedelme. —

(Saját tudósításunk.)

Szabadka, március 15

Városunk éke és büszkesége, a palicsi tó újra hálátlannak ígérkezik a folytonos és szeretetteljes gondoskodásokkal szemben. — Ki akar önteni. A tavaszi olvadás és a folytonos esőzés annyira megdagasztotta a vizét, hogy már elérte a legmagasabb vízállást és elöntéssel fenyegeti a parkot. A kiöntés pedig nagyon könnyen megtörténik, ha egy kis szél segíteni fogja, ami márciusban és áprilisban nagyon gyakori. Könnyen megeshet, hogy a két évvel ezelőtti áradás újból beáll és akkor kezdhetik újra a parkirozást és a szépítést.

A jelek szerint, ha a tó kiönt, a víz egész a villamos vasútig elhatol. Védőintézkedésekről természetesen szó sincs, ha csak nem azzal a deszkatákolmánnyal nem akarják meggátolni a kiöntést, amely már két éve ott disztelenkedik a parton. Ez védelemnek nagyon kevés.

Természetesen a betonpart újra megadja az árát, a kiöntésnek, mint rendszeren, ékes bizonyossággal annak, hogy a legnagyobb baklövést akkor követte el a város, amikor nem vízálló erős kövekből építette fel a partot. Természetesen sajnálták a költségeket, azóta pedig ráfizették mind a betonparton megtakarított pénzt.

Hogy egyszer már véglegesen meg kellene rendezni a tavat, az kétségtelen, mert ha a helyzet továbbra is ilyen marad, Palics szépítésére és rendezésére fordított költségátalányt rövidesen a duplájára kell emelni. Nem ártana abba hagyni a divatos kihasználási politikát, amely csak a hasznot célozza, de befektetésre nem ad sokat.

A palicsi tó kiáradásának legfeljebb akkor lenne gyakorlati haszna, ha elhordaná magával Palics legnagyobb nevezetességét, a férfi fürdőt.

Szervezik a lovasított villamost.

— A Bánó és Bröder cég terve. —

(Saját tud.)

Szabadka, márc. 15

A Szabadka—Palics közötti negyedóránként történő villamosközlekedés a 20 ik század és az elektrotechnika dicsőségére szenzációs változásokon ment keresztül. Eddig villamosmotor által hajtott nagy skatulyák közlekedtek, újabban azonban villagólyók, azaz ugyanevezett villamoskocsik lövönattá alakultak át, és jelenleg a Palics és Szabadka között közlekedő instrumentum egy gázos szénhordó eszköz, amit lovak húznak, s ami minden héten egyszer vagy kétszer működik. — a palicsiak óvintézkedése.

Ezen a komikus helyzetben akar valami úton módon segíteni a szabadka Bánó és Bröder cég. Azt az eszmét vetette fel ugyanis — hogy rendszeresíték a lövönatt közlekedését, lóerővel majd a cég szolgál. E célra 44 lóval rendelkezik, amelyeket hajlandó megfizetni bér mellett a fenti célra rendelkezésre bocsájtani. Megkérdeztük ezirányban a céget, amely azt a felvilágítást adta, hogy a közlekedési tervre már van is megállapodás a teleppel, de még a városi tanácsnál is érdeklődni fognak. Amennyiben semmiféle gátló akadály nincs, hétfőn már meg is kezdik az üzemet. A cég a járatot két egymásmellé fogott lóval gondolja lebonyolítani. Minden forduló után feleslegesen a lovakat. Természetesen az eddigi 60—80 filléres viteldíjak mellett ez nem fizetné ki magát, ezért fel emelik a viteldíjat 1 K 60, 1 K 80 fillérré. Az üzem csak ideiglenes lenne. Amint a telep szemet kap, megszűnne. Ujabb szénhiány esetén aztán újra üzembe állítanák a lövönatot.

A Bánó és Bröder cég eszméje mindenesetre figyelemre méltó a palicsi közlekedés szempontjából. De mint látványosság is elsőrendűnek ígérkezik. Villamos sinek között két méla ló dögöve huz egy seformájú alkotmányt, amelyből tisztviselők lógnak ki. A kocsi

előtt pedig a kihűlt villamosvezeték húzódik hosszan, akár a vilanytelep mizéiái.

Akaratlanul is eszébe jut az embernek a kínaiak elméssége, akik saját készítményű hatalmasan füstölő kerek gőzhajókkal lepték meg az európaiakat néhány évvel ezelőtt. Az európaiak bámulták a kínai technika vívmánysit, míg ki nem sült, hogy a kény alatt tömegtelen papirost égetnek el a mennyei birodalom fiait füstölés végéig, a hajókerekeket pedig izmos kulimarkok forgatják. — a gőmek se hirt, se hamva, s az egész gőzhajó csak a tessék lássék kedvéért van kámányel és kerekkel ellátva.

Protekción embereknek jólőre tudomására hozzuk, hogy az új alkalmatosságon sem potya-jegy, sem külön szakasz nem lesz s kedvezményes jegyet csak az kap, aki segít tolni hátulról.

Csütörtöktől vasárnapig a szezon monstre attrakciója, káprázatos rendezés, csodás díszletek!

Fakadó élet.

Kulturfilm 6 felvonásban Az irodalmi filmek remeke. — Bemutatja a

Lifka-Mozi.

Kezdeté 4 és 6 órakor. — Ünneppnap fél 3, fél 5, 6 és 8 órakor.

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et

Már az élőfákat is ellopják.

(Saját tud.)

— márc. 15

A tüzelőanyag hiánya és drágasága arra vitte rá az embereket, hogy az udvaron és a házak előtt elültetett fákat ledöntsék és fel-tüzeljék. Már ez magában véve is olyan dolog, amit a hatóságnak kellett volna meggátolni vagy legalább is közeleznit az ilyen önző kitermelőket, hogy ezeket a fákat új csematékkel pótolják. — Igaz, hogy ezek az emberek viszont a hatóságra hártják tettüket, mert nem szerzett tüzelőanyagot és így kényszerhelyzetben voltak.

De még ennél is megrovandóbb az, hogy ma már az utca fáit kezdik pusztítani. Az utcákat szegélyező fákat derékba fűrészelik és ellopják. Az élő fak ilyen ellopása mind nagyobb mérvet ölt — és éppen ideje volna, hogy a hatóság valamiképen megakadályozza ezt és a hiányok pótlásáról sürgősen gondoskodni kellene, mert ha tovább is így megy, különösen a külső utcákon, rövidesen teljesen kipusztulnak a fak.

Nincs pardon Bulgáriának.

Take Jonescu volt román miniszter a következő érdekes nyilatkozatot teszi a Le Petit Parisienben:

Venizelosz még 1913-ban szövetségbe akarta tömöríteni az összes balkáni államokat, Bulgáriával együtt. Csak egyet kivánt: hogy a bolgárok biztosítsák az új Bulgáriában levő görög templomok és iskolák szabadságát s ezzel szemben ugyanezt tennék a görögök is náluk a bolgárokkal szemben. A bolgárok ezt az ajánlatot visszautasították.

Take Jonescu maga is tárgyalt e kérdésben a bolgár megbízottakkal, de eredménytelenül. Erre 1913-ban megötörték a szövetséget hárman: Görögország, Románia és Szerbia,

1914 augusztus első napjaitól fogva Bulgária pusztulásáig folytolt igyekeztek, levélben és táviratokban, Take Jonescu és Venizelosz Bulgáriát az ő oldalukhoz fűzni. Venizelosz hajlandó volt engedményekre is, csak hogy a háboru megrövidüljön: de Bulgária nem engedett: balgán a németek karjaiba vetette magát.

Ezóta — mondja Take Jonescu — világos lett, hogy Bulgária nem érdemli meg, hogy feláldozzuk érte magunkat. A Duna déli részén levő területünk, azaz tengerpartunk, most sokkal nékülözhetlenebb nekünk, mint volt 1913-ban. Mi 16 millió főnyi nemzet vagyunk, de 50 év múlva 30 milliónyian leszünk. Hogy lélekzethez jussunk ahhoz széles tengerpart kell, szélesebb, mint 1913-ban volt. Különben ez már meg is van. Venizelosznak tehát abban igaza van, hogy: Bulgária részére van igazság, de semmi több.

— Ujvidéken a munkásbiztosító pénztár alkalmazottait elbocsátották. A Narodna Uprava rendelkezése az ujvidéki munkásbiztosító pénztár alkalmazottait elbocsátották.

Sóhiány és a kereskedők.

9 K 60 fillér kilója.

(Saját tud.) Szabadka, márc. 15
Már több ízben szóvá tettük, hogy Szabadkán a háztartásokban a sóhiány nékülözhetetlen konyhasó szőlővén teljesen kifogyott. Ma már sóért, még pedig nagyon csekély mennyiségért épúgy sorba kell állni, mint más közszükségletekért a háborús évek alatt. A sóhiány azonban még vigasztaló valami, mert néha eredményes jár. Sok háziasszony mondta már, hogy szívesen várakozna ha remélhető, hogy valamit és megfelelő áron, azonban a só a megfelelő árat körül bájt vannak.

Megfelelő árról elsősorban szó van. Amit megfelelő árnak lehet nevezni, azért só nem jár. A só ára pár hét alatt nagyszámú karriert tett meg, még pedig felfelé. A só ára, amely nem nagyon régiben ugyasóvén pár forintban volt megállapítva, — ma hónapokba kerül, még pedig több hónapba. Az a néhány üzlet, — amelyben még kapni lehet, csak 9 korona 60 filléret számítja a kilogramm sóért. Megjegyzendő, hogy a só kilogrammonként ára pár nappal ezelőtt még 6 korona volt, ami szintén magas ár.

A szomorúbb jelenség azonban az, hogy a torony magas árakért a só is finom só árúsítanak. A só nem kapható só — közönséges só, és még meg sem közelíti a régi ételsó minőségét, nem beszélve a finom kristálysóval. Most már csak az a kérdés, vajon hogyan bírja kifizetni a szegény polgártárs a 9 korona 60 filléret. Jó frázis volt valamikor az, hogy a szegény nép, ha nincs enyelője, hát egyen sóban-vízben él. Most, sóban főtt krumplit, de már hogy egyen, — ha sója van — és érthető, ha a jóérzésű ember keze ökolbe szorul ilyenek láta. Mert tényleg hajmeresztő a tény az, hogy a pénzelen szegény osztály sanyargatása még most sem szűnik meg és valóságos gátló ellen tör.

Pályázat 150 tanári állásra. A belgrádi közoktatásügyi miniszter pályázatot hirdet 150 tanári állásnak Bácskában leendő betöltésére. A kérvényeket február 15-ig kell benyújtani.

A helyettes tanítónők fizése. Sok szó esett már lapunkon is a helyettes tanítónők fizéséről. A városi hatóság végre méltányolta a helyettes tanítónők nehéz helyzetét, mert miértesülünk, havi fizetésüket 100 koronáról 200 koronára emelte.

Egy francia tiszt szerencsétlensége.

(Saját tud.) Szabadka, márc. 15

Könnyen végzetessé váló szerencsétlenség történt tegnap délután Paliéson. A megszálló francia csapatok két tisztje sétalovaglásra ment Paliés felé. Künn Paliéson az egyik tiszt B. J. hadnagy egy árkot akart átugratni, az ugrás azonban nem sikerült, mert a ló elbukott és maga alá temette lovását. A ló, miközben felakart állni patájával rátiport a francia tiszt alkopására és azt összezsuzta, azonkívül halántékát is megrugta úgyhogy a vér teljesen elöntötte a tiszt arcát.

A súlyosan sérült tisztet egy arra haladó parasztkocsira tették és bevizitották a városba. A szerencsétlenség indító oka az volt, hogy egyes villatulajdonosok valószínűs farkasgödöröket ásának villáik előtt, hogy kacsai arra ne közelkedhessen, a ló ugrás közben belebotlott egy ilyen gödörbe s így történt meg a szerencsétlenség.

Internálják az árdragítókat

Hibávaló volt eddig minden intervenció, a kotelekre menő miniszteri rendelet a rendőrség iratárban szekéderékszakra felhalmozódott kihágási ügydarab, a kolumna szatúra írott újságokképp olyan hatástalanok maradtak akár azok a pénzbüntetések, amelyekkel eddig „sujtották” azokat, akik kegyetlen gazsággal kottoraszta a közönség zsebeiben.

Százezreket, súlyos milliókat harcolt össze ez az embertelen piócahad a tiszteres, százezres vagy ezerszeres árdragítás útján, a sebmetes ügyességével, a fogyasztó közönség kifosztásával. A megnyuzott közönség feljeljaldult, panasos levelek özöne árasztotta el a szerkesztőségeket s a feljelentések akta piramisokká gyűltek a rendőrség asztalain. Aztán megindult a „kihágási eljárás” amelynek során kivétel nélkül minden esetben beigazolódt a vád alaposága, a rendelték értelmében meghozták az ítéletet, elmarasztalva a zsebvágókat 200—300 vagy ezer koronára.

Vétkes jóhiszeműség kellett ahhoz, hogy valaki e higgye arról a nevelésesen aránytalan büntetés-összegeiről, hogy az elrejtett hatással leszen az ukarnátus árdragítókra.

Baloghy László magyar köznevelési miniszter sürgős megkezdést írtett a magyar igazságügyminiszterhez, amelyben kéri a legutóbb meghozott árdragítási néptörvény kiegészítését.

ugyanis a fogyasztók millióinak az árdragítókat által való folytonos kiszípolozását nem fogják teljesen leküzdhetni a büntetési tételek súlyosbítása által sem, ha preventíve nem gondoskodnak arról, hogy a visszaeső, megrögzött árdragítók további üzelmait már az eljárás megindítása napjától teljesen lehetetlenné tegyék. Ha ez nem történik meg, rettenetes az a további kár, amelyet az ilyen egyén az egész fogyasztóközönségnek tovább okozhat és ha ezt

tűrnek, csak arra adnak az illetőnek módot, hogy az eljárás lefolytatásáig további üzelmek által keresse meg a reá váró nagy pénzbüntetést és kéri, hogy különösen a visszaeső már az ellenük való eljárás megindítása napjától kezdve üzelmek folytatásának lehetőségétől elzárassanak, köznevelési közveszély címén ellenük az internálás bizonyos formája elrendelhető legyen, céjük további működése lehetetlenné tétessék, tehát se társ, se alkalmazott vezetésével ne fejthessenek ki tovább üzleti tevékenységet.

NAPI HIREK.

A tanárok és tanítók segélye. A belgrádi közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a városi tanárok és tanítók részére 600 korona gyorssegélyt, 300 korona háborús segélyt és 800 korona pótlékot utaljanak ki. A rendelet fogamatosságára az előkészületeket a városi tanács már meg is kezdte.

Palesztinát a zsidók követelik. A zionista zsidók, — dícséretükre legyen mondva, — göresösen ragaszkodnak egykori hazájuk, Palesztina után. Most, hogy Anglia visszaszerezte Palesztinát a törököktől, a wilsoni elvek révén a zsidók is felállították követeléseiket. A minap megjelent a párisi francia tizes bizottság előtt a zsidópárt két megbízottja: Szekola és Löwy, kikkel a bizottság előke hosszasan tárgyalt. A tárgyalásfolyamán Löwyék kifejtették és igazolták a zsidópárt azon kívánalmának jogosságát, hogy független zsidó köztársaságot alapítsanak Palesztinában. A tizes bizottság rendkívüli előzékenységgel fogadta Löwyeket, s legmesszebbmenő támogatása felől biztosította őket, kimondotta, hogy kívánásuk teljesíthető, Palesztina független semleges terület lesz örök időkre mint aminő Európában Svájc. A megbízottak végül bejelentették, hogy több millió nyugateurópai zsidó hajlandó lenne az új hazába utazni, hogy végre tökéletes nemzeti életet éljenek. Az így megalakuló zsidó államban a héber nyelv lesz a hivatalos nyelv.

Van-e joga a kath. szülőknek az iskolai hatóság előtt nyilatkozatot leadni, hogy gyermekeik ne tanítsák hit és erkölcsstanra? Ez a kérdés foglalkoztatja most a bajor közvéleményt. A bajor közoktatási miniszter iskolarendellete a vallásitanítás eszközésétől és akaratától teszi függővé. A müncheni érsek körlevelében nyomatékosan kiemeli, hogy itt nem politikai, hanem egyenesen vallási kérdésről van szó és hogy a rendelet nem változtatja meg a szülők lelkiismereti kötelességeit. A szülők továbbra is

lelkiismeretbelileg kötelezve vannak arra, hogy gyermekeiket a vallásoktatásban részesítsék és az istentisztelet látogatására — és a szentségek használatára szorítsák. Ez a lelkiismeretbeli kötelesség oly szigorú, hogy azok a katolikus szülők, — kik az iskolai hatóság előtt azt kívánták, hogy gyermekeiket hit- és erkölcsstanra ne tanítsák, kizártnak a szentségek használatából és haláluk esetén a beszenteltetésből.

A Kath. Legényegylet vasárnap, e hó 16 án d. u. 5 órakor közgyűlést tart, a tagok teljes számban való megjelenését kérjük.

A három egér. Egy babonás fejedelem álmában három egeret látott: egy kővéret, egy soványat és egy vakot. A fejedelem megkérdezte az álomfejtőtől mit jelent a három egér. Egyikük így oldotta meg a látományt: — A kővér egér a te minisztereidet jelenti, a sovány a te néped és a vak egér a te képmásod, fejedelem.

Felkérjük azokat a feleket, akiknek az áruját a Máv. a forgalmi zavarok miatt nálunk bersaktározta, hogy a **vasuti értesítővel** Szegedi uti települőkön jelentkezni sziveskedjenek. **Báno és Bröder.**

Dr. Donoszlovits-féle röntgen laboratórium és gyógyintézet vezetője: Dr. Balog Géza orvosi kezelésre felvesz seb-, nő-, bel-, urologia-, bőr-, vérzés-, tüdőbetegeket. Rendel 8—10 és 2—4 ig Zombor. Csihás Béni u. 12.

A Liffka-Mozi műsorából: Csütörtöktől vasárnapig: Korszakalkotó mesterműve a mozi-technikának Csupa káprázatos felvétel. Csudás rendezés, **Fakadó élet.** Kulturfilm 6 f. vonásban. A nagystíliú ujdonság Bécsben és Prágában 6 hétig a Mozigoképothoóban 2 hétig került színre.

Hétfőtől szerdáig két szenzáció, Páris fia, Armand Silvestre briliáns regénye filmen francia szereplőkkel, ezenkívül Shaw Bernhard világsikerű szindarabja Warren mestersége dráma 4 felvonásban.

A Korzó-Mozi műsorából: Csütörtök—vasárnap: Ragyogó művészi attrakció. Fenomenális külföldi attrakció. Főszereplők: Carlo Wieth és Gudrun Honlberg a dán udvari színház jeles tagjai. **Az álmok vándora.** Szerelmi egény 4 felvonásban.

Hétfő — csütörtök. Az évad legkáprázatosabb Phoenix filmje. Gyönyörű felvételek. művészi master rendezés főszereplők: Várkonyi Mihály, Klary Lottó. **A Skorpion** II. rész. Rejtelmes történet 5 felv. Izgalmas, rendkívül lebilincselő attrakció.

Péntek—vasárnap: Hella Moja szépséges, pretikus filmje, művészi szerepe. **A titokzatos várkastély** mese dráma 4 felvonásban.

Nyomatott a kindótulajdonos. See Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat szíveskedjen könyvnyomdájában Szabadka, Rákóczi-utca 20. sz. m.

Nonni és Manni.

Két izlandi gyermek igaz története.

Írta: Jón Svensson S. J.

13

— Azt hiszem, hogy egy nagy hajónak kellett elhaladnia mellettünk. Vagy tán földrengés.

Alig mondtam ki ezeket a szavakat, mikor egy hullám, még magasabbra emelte csolnakunkat, mint előbb; s ez oly hirtelen, minden látható ok nélkül történt, hogy mindjebben elrémültünk.

A hullám irányában tekintettünk s ott olyan látvány tárult elénk, mely hideg borzalommal töltött el bennünket.

Nem messze tőlünk, csak néhány méternyi távolságban egy szurokfekete, fényeshátú szörnyeteg emelkedett ki a vízből. Egyidejűleg az előbbeni zugás is megismétlődött s ugyanabban a pillanatban valami fehér, hatalmas füstoszlop féle szállt fel a szörnyetegből.

Ez, amit miink füstnek néztünk, eső alakjában hullott vissz a tengerbe s részben ránk is.

Most már megértettem mindent: cethalak közé kerültünk, melyek a víz felszínén hancuroztak és hatalmas sugarakban szóktették a vizet.

Hamar átláttam, hogy milyen nagy veszedelemben forgunk, mert a cethalnak ugyan nem sokat teketoniznak az ilyen kis lélekvesztőkkel, mint a miénk volt. Ha tehát egyikük épen alattunk találja kibukni a vízből, úgy felhajítja csolnakunkat a levegőbe hatalmas hátával, akárcsak egy dióhéjat s ez esetben biztosan alámerülünk. Menekülnünk kellett tehát, még pedig a lehető leggyorsabban.

Habozás nélkül az evezőkhez nyultam s intettem Manninak, hogy irányítsa el csolnakunkat a cethaltól mely mellettünk uszott a víz felszínén. En teljes erőmefeszítéssel eveztem s gyorsan eltávolodtunk a veszedelmes helyről.

Csak annyit láttam még, hogy az állat hirtelen hatalmas felsőtestét egészen kiemelte a vízből, majd lassan alámerült a tengerbe.

Végre sikerült kijutnunk a cethalak köréből.

Itt már ismét egész sima volt a víz felszíne; de azért egy ideig még folytattam az evezést, hogy minél messzebb kerüljünk a félelmetes szörnyetegektől.

Azután bevontam az evezőket és öcsém mellett foglaltam helyet. Bár ez a kaland nagyon felizgatót bennünket, többet nem beszélünk róla; tulságosan kimerülten és rosszul éreztük magunkat.

— Hány óra lehet vajjon? — kérdezte Manni.

— Körülbelül éjfél lehet.

— Azt hiszem, későbbre jár már az idő — felelte. — Bizonyosan van két-három óra is.

Igaza lehetett hisz jó sokáig aludtunk.

Ismét aggódni kezdtem Manni felett, mert nagyon szenvedően nézett ki; ezért azt indítványoztam, hogy most evezzen ő egy kicsit, a mozgás bizonyára jót fog tenni. Manni azonnal hajlandó is volt erre.

— De csak az egyik evezővel dolgozzál ám — szóltam öcsémhez,

— mert arra még kicsiny vagy, hogy mindkettővel bírj.

Igy is tett én meg ezalatt úgy tartottam a másik lapátot, hogy azért mégis előrehaladtunk.

— Ez jó tanács volt, máris jobban érzem magamat — szólt Manni néhány perc múlva.

— Hát akkor csak folytasd. Hirtelen felhuzta lábait és ijedtem kiáltott fel:

— Mi ez? Hisz a víz befolyik a csolnakba!

Egy szempillantás alatt ott termettem mellette s utánanézttem a dolognak.

Csakugyan, az egész fenék tele volt már vízzel, mely egyre magasabbra emelkedett!

Folyt. köv.

Nyíltér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak akik felejtethetetlen jó fiunknak temetésén résztvételükkel fájdalmainkat enyhítették, ezuton halás köszönetet mondunk.

Kolter József és családja.

Arverési hirdetés.

Obecsen a tiszamenti kiserében Pálffy Dezső obecsei lakos által 60 kerületi lánazon termelt legnagyobb részben fagymentes kupacokban rakott jó minőségű, vasuton vagy hajóval könnyen szállítható cukorrépa termést 1919 évi március 28-án pénteken 10 órakor Obecsen a tiszamenti kiserében parcellánként a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett nyilvános árverésen eladom.

Obecse 1919. évi március 12.

Vissy Károly közjegyző

Nemes gyümölcsfa oltványok

kaphatók jutányos árak mellett legjobb minőségben míg a készlet tart.

Zódy István faiskolájában Szabadka Szegedi-ut villamos vasut mentén.

Legerősebb zsirszóda szappanfőzéshez kapható nagyban és kicsinyben.

Nojcsék Géza fűszerkereskedőnél telefon 222

Aki jó szappant akar főzni, az vegyen zsirszódát

Kertész ezéldt Décei sórártárában. Wesselényi és Damjanick-uta sark. Taussig-ház Telefon 172.

Értesítés!

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy I., Kölcsey-u. 248 sz. a. a főpostával szemben

férfiszabóüzletet

nyitottunk. Elfogadunk minden szakmába vágó munkákat u. m. mindennemű férfiruha és felső kabátok mérték után való elkészítését a legújabb divat szerint, továbbá fordításokat javításokat és vasalásokat is eszközölünk. A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradunk kiváló tisztelettel: **Michler és Glasz** férfiszabók.

Muszáj nevetni!

„UJVÁRI TELEFONÁL“

a címe annak a legújabb kétoldalu, tréfás hanglemeznek, melyet Ujvári Károly adott elő. Ezen a hanglemezen a **kitűnő komikus** felülmutatta ön magát, olyat nyújtott, amely e lemezhez fűzött óriási várakozást teljes mértékben igazolja, szóval **a legjobb hanglemez-alkotókat.** — E lemez pénzért nem kapható, csupán 6 darab lejátszott lemez ellenében, kizárólagos joggal

W Á G N E R

„Hangszernagyárbanál“
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-u 18
Telefon: József 35-92.
Beszélőgépek 260 koronától 1000 koronáig.
Fényképes dalzövege lemez- és hangszertárjegyék ingyen!

Apróhirdetések

Egy sor ára 30 fillér. A legkisebb hirdetés 3 sor. Felvilágosítást hirdetési ügyekben a kiadó hivatal ad. Telefon 396

Több ezer zsindey eladó. Felvilágosítást a keresztények Hitközségében, Kazinczi u. 170

Egy jókarban levő cimbalom és gramafon több lemezzel eladó. Cím: Rákóczi utca 23 sz. al. Halácsy Milánnál 17

Egy ház eladó a Jaranics utcán. Bővebben kazinczi utca 88. Heiszler-féle fürdő gépészénél 14

Egy ház k... eladó Szeged szőlőkben. Cím: Kazinczy-utca 23 sz. Heiszler-féle fürdő gépészénél 17

Felkérjük azokat a felelősöket az árúját a Máv. a galmi zavarok miatt náluk betárolta, hogy a vasuti értesítő Szegedi uti telepünkön jelentkezzék szíveskedjenek. Báno és Bródy

Schoffaur Bácska, Barát vagy Bánát területén bárhol áll keres. Lukács János Ujvidék Magyar király-u. 2. 181

Egy jókarban levő kávé-üzlet berendezés eladó. Érdeklődhet I. kör Ötvös-utca 107 sz. Köztársaság 179

Pénteken déli órákban Nemzeti Szállóba udvarból 20 nagy tarka hízó sertés elvezet a megtaláló vagy nyomra vezető nagy jutalomban részesül. 182

Eladó egy 15 HP Benz-féle fekvő benzín motor

üzemben megtekinthető keveset használt ár 10000 korona.

Bővebbet Papp Imre főgépész Obecse Villanytelep.

Tisztelt vevőimnek és tisztelt szomszédaimnak tisztelettel köszönöm, hogy Május **Mackó-féle kistözsém** áthelyezem Petőfi-utca alá Dr. Blum-féle házba.

Tűzifa, szénes koks és tégla megrendelése

Biermann Hivatalos fatelepén.